

Byggnadsinventering

Larsmo strandgeneralplan

13.10.2023

Innehålls- förteckning

1. Inventeringsrapport	2
2. Villabosättningens historia och drag i Larsmo.....	3
3. Byggnadsinventering av Lilla Lysarholmen och Fallgrundsvägen .	4
4. Byggnadsinventering av Svinören	23
5. Fiskeläget på Öuran (RKY).....	30
6. Sammanfattning och slutsatser	32

Inventeringsrapport

Byggnadsinventering 2009

- Larsmo kommun lät göra en byggnadsinventering i strandgeneralplaneområdet år 2009
- Byggnadsinventeringen omfattade Lilla Lysarholmen, Fallgrundsvägen samt områdena på Svinören
- Byggnaderna inspekterades och fotograferades och uppgifterna infördes på objektsvisa kort
- På inventeringskortet gjordes ingen värdeklassificering

Lilanden Lilysarholmsvägen 25	7:109	Larsmo kommun 10.12.2009	Nr: 4
Ägare: Bostrom Anders, Amerikagatan 17 A, 68600 JAKOBSTAD			
Byggtår: 1905	Ärvtändnings- ändamål: Jordbruks- bruk	Ärvtändnings- ändamål: Fritidshus	
Våningstal: 2	Skick: godkänt	Skick: ej skiktat	
Våningsyta: 60 m ²	Tak: flak	Tak: flak	
Tomtoyta: 3064 m ²	Grund: sten	Grund: sten	
Historia: En tidigare ägare var Kapten Flander. Nuvarande ägare från 1950-året.			
Övriga byggnader: -Badstuga från tidigt 1900-tal -Skåp			
Övrigt:			
			
Framsidan	Baksidan		

Lilakulla Lilysarholmsvägen 31	7:102	Larsmo kommun 14.12.2009	Nr: 6
Ägare: Björkell Tom Christensson, Katt Maaria, Göteborgs väg, 02730 ESME			
Byggtår: 1905	Ärvtändnings- ändamål: Jordbruks- bruk	Ärvtändnings- ändamål: Fritidshus	
Våningstal: 2,5	Skick: godkänt	Skick: ej skiktat	
Våningsyta: ca 100 m ²	Tak: flak	Tak: flak	
Tomtoyta: 3053 m ²	Grund: sten	Grund: sten	
Historia: Värdet har ursprungligen varit en två vånings hög byggnad efter hand.			
Övriga byggnader: Garaget har byggts upp med hjälp av ett reservat, ca 30 m ² . Bussen har blivit utbyggd på 50-året.			
Övrigt: Inga ritningar finns på värdet, därför är våningsplan okänt.			
			
		Bussenbyggnaden	

Byggnadsinventering 2023

- Syftet med inventeringen är att uppdatera och komplettera uppgifterna i byggnadsinventeringen 2009 samt att värdera byggnaderna enligt klasser
- Dessutom läggs uppgifter till om RKY-området Fiskeläget på Öuran, som finns i strandgeneralplaneområdet
- Stina Karhunmaa har gjorts byggnadsinventeringen i samarbete med Larsmo kommun
- Terrängarbetet och fotograferingen gjordes under sommaren och hösten 2023, samt av Larsmo kommun sommaren 2021
- Byggnadsbeståndets kulturhistoriska värden har preliminärt fastställts av arkitekt Stina Karhunmaa och byggnadsarkitekt Tanja Tarkkanen

Villabosättningen i Larsmo

Olika perioder av villabosättning

- Under den tidiga villabosättningen från slutet av 1700-talet ända fram till första världskriget byggdes stora villor för välbärgade stadsbor.
- Villabosättningen etablerade sig mellan första och andra världskriget.
- Mellan krigen byggdes vanligtvis enkla, praktiska villor som påminde om egnahemshus.
- Efter andra världskriget började en massfas inom villabosättningen som pågår fortfarande

Typiska drag för villabosättningen i Larsmo

- Tillbyggd glasveranda (kring 1950-talet)

- Täckbrädor går i kors i hörnen av fönster och dörröppningar.

- Indragna terrasser i nedre och övre våningen, särskilt i stora villor

- Dekorativa räcken och spegeldörrar

- Komplicerad tak- och stomkonstruktion i stora villor

- Enkel och smal stomme i villor som byggdes under mellankrigstiden

1700–1800-talet
De första byggnaderna

1900-talet
Herrskapsvillor

1. Världskrig
(1914–1918)

Mindre villor

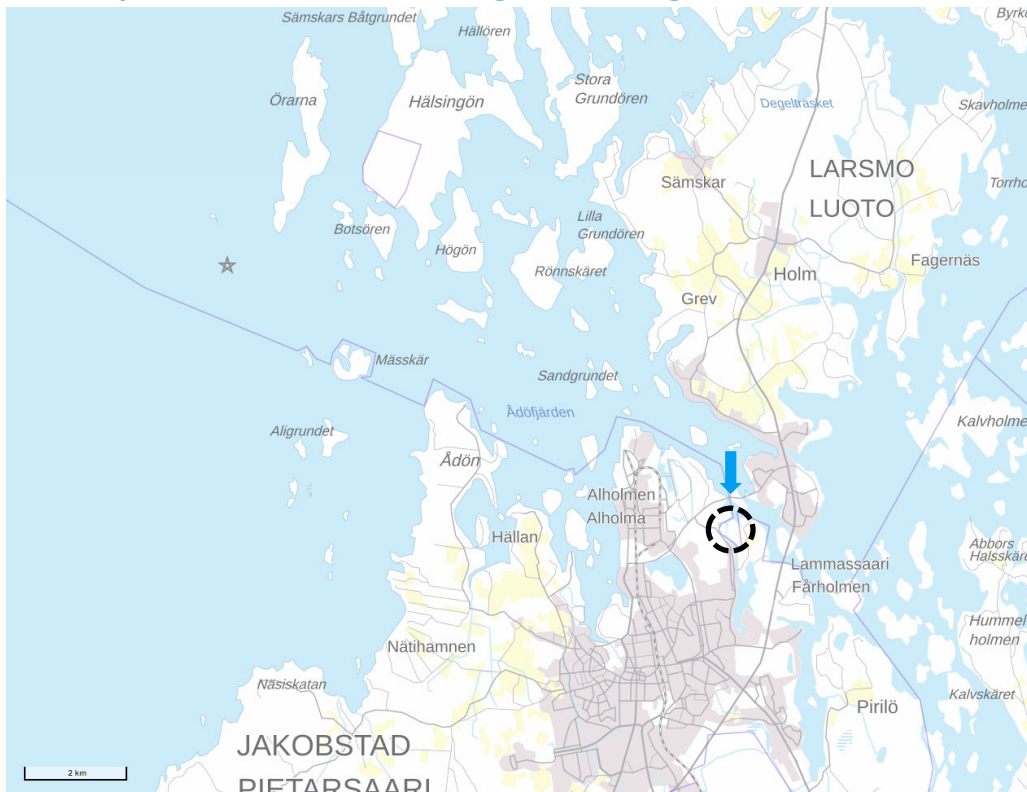
2. Världskrig
(1939–1945)

1950-talet
Tillbyggnad och utbyggnader

2000-talet
Renoveringar eller rivningsåtgärder

Läge och objektskarta

Lilla Lysarholmen och Fallgrundsvägen

Källa: Bakgrundskarta, LMV

1. Lillysarholmsvägen 15

Fotografier

Fotograf

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1925

Villan står högt uppe på ett berg. Byggnaden planerades av Eklund och det var Anna Heikel (lärare för dövstumma) som lät bygga den av ett gammalt magasin. Det var tänkt att byggnaden skulle bli en fristad för dövstumma. Enligt den inventering som gjordes 2009 döptes de första babtisterna på gårdsplanen på 1880–1890-talen. (Källa: Karin Eklund). Byggnaden har en röd nyans med vita detaljer och ett indraget hörn, där ingången finns. Längs hela fasaden mot havet finns en stilig rad av fönster.

Fritidshus från 1860

Antagligen en gammal bod som flyttats och därefter byggts ut och ändrats till en fritidsbostad. Enligt inventeringen 2009 har byggnaden flyttats till platsen redan 1860 och är således den äldsta villan i området (Källa: Karin Eklund). Byggnaden företräder inte den för området typiska fritidsbebyggelsen, även om den slutna terrassen är ett typiskt drag för perioden och området.

Värden

Byggnaden har bevarat sin ursprungliga exteriör väl (autenticitet), då bara små ändringar har gjorts på den. Byggnadens historiska värden hör samman med villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Byggnaden är områdets första fritidshus där nyanvändningen av den timrade stommen är ett exempel på traditionellt timmerbyggande (autenticitet). De historiska värdena hör samman med det tidiga villabygandet.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

1. Lillysarholmsvägen 15

Fotografier

Beskrivning

Andra byggnader i gårdstunet

- Uthus och dass, byggda kring 1950-talet
- Uthus, byggt kring 1950-talet

Värden

De gamla uthusen utgör en del av villabosättningens historia. Byggnaderna i sig har inget byggnadshistoriskt värde men de vittnar om villabyggandet och kontinuiteten i det.

Förslag till planbeteckning:

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inte skydd men det rekommenderas att uthusen tas i beaktande som en del av villahelheten.

2. Lillysarholmsvägen 19

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1907

Byggnaden står på en synlig plats på stranden. Sjökapten Marklund lät uppföra byggnaden. Taket har förnyats. I byggnaden/inom gårdstunet har det funnits en iskällare. (Källa: Birgitta Järn). Byggnaden har en för området typisk sluten terras i riktning mot vattnet. Fasaderna är vita med gröna detaljer. Taket är rödbrunt.

Förråd/båthus från 1920

Rött skjul på stranden. Taket har förnyats.

Andra byggnader i gårdstunet

Vedlider

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har utvidgats på ett för området typiskt sätt (historiska skikt). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär). Byggnadens historiska värden hör samman med de stora villornas tid.

Byggnadshistoriskt värdefullt: x
Historiskt värdefullt: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Båthuset är en del av byggnadshistorian inom villabosättning. Det har inget byggnadshistoriskt värde i sig, men det rekommenderas att det ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inte skydd men det rekommenderas att utusen tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd

3. Lillysarholmsvägen 23

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1904

Byggnaden står högt uppe på en synlig plats på stranden. Byggmästare Johan Sandvik lät uppföra byggnaden för John Holmström. Holmströms fru hade tuberkulos och därför byggdes flera terrasser så att det skulle vara lätt att få frisk luft. På tomten finns en källa som har använts av flera boende i området (Källa: Henning Saarenpää). Takformen och de indragna terrasserna och balkongerna gör att byggnaden är mycket stilig. Terrängräckena har korsverk i schweizisk stil. Byggnaden är gulaktig med röda detaljer. Ingången har parspegeldörrar med fönster. Kring gaveln går en vacker fönsterrad.

Andra byggnader i gårdstunet

- Fritidshus från 2003
- Uthus från början av 1900-talet
- Utedass från början av 1900-talet
- Uthuset på stranden är från 1920. Byggnaden har renoverats grundligt och ändrats något (fönster, dörrar, fasadbeklädnad)

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär, representativitet). Byggnadens historiska värden hör samman med de stora villornas tid.

Byggnadshistoriskt värdefullt: x
Historiskt värdefullt: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Uthusen från 1900-talet (uthus dass och skjulet på stranden) hör till villans byggnadshistoria. De har i sig inget sådant byggnadshistoriskt värde som skulle förutsätta skydd, men det rekommenderas att byggnaderna ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbestämmelse

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Det rekommenderas att uthusen från 1900-talet (uthus, dass och skjul på stranden) ska beaktas som en del av villahelheten.

4. Lillysarholmsvägen 25

Fotografier

Fotografier 2009

Beskrivning

Fritidshus från ca 1920

Villan står på en vacker klippa. Den har ägts av sjökaptan Flander. Byggnaden har mansardtak och två verandor. Räckena har korsverk i schweizisk stil. Byggnaden är röd med vita detaljer. Stommen är smal och hög. Terrassen med fönster har antagligen byggts till senare. På taket finns två frontoner, varav den andra har lagts till efter 2009. Det antas att yttertaket har förnyats vid samma tidpunkt.

Bastu från början av 1900-talet

Liten strandbastu. Inga ändringar har gjorts på byggnaden.

Värden

Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär). Byggnaden har utvidgats på ett för området typiskt sätt (historiska skikt). Byggnadens historiska värden härrör från villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Den har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Uthuset är en del av byggnadshistorian inom villabosättning. Det har i sig inget sådant byggnadshistoriskt värde som skulle förutsätta skydd, men det rekommenderas att byggnaden ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inte skydd men det rekommenderas att uthuset tas i beaktande som en del av villahelheten.

5. Lillysarholmsvägen 27

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1910

Byggnaden är högt belägen. Den uppfördes av Otto Silverberg och utvidgades på 1920–1930-talet. Byggnaden har mansardtak och snickrade detaljer (vita sågtandade dekorationer längs takkanten och dekorativa pelare i de utskjutande täckta verandorna som byggts i anslutning till ingångarna. I gaveln på andra våningen finns en liten utskjutande balkong. Takmaterialet har bytts ut mellan åren 2009-2023 från takfilttsplattor till filttak som säljs i vådor. Färgen är fortfarande röd. Byggnaden är gul med vita detaljer. Fönsterbågarna är rödas.

Andra byggnader i gårdstunet

- Uthus i stil med villan från 2015
- Uthus i 1920-talsstil från 1990-talet samt
- lider i samma stil från 2014

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär). Byggnadens historiska värden hör samman med de stora villornas tid.

- Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Byggnaderna passar bra in i gårdstunet kring den värdefulla villan. De har inga byggnadshistoriska värden.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

6. Lillysarholmsvägen 33

Fotografier

Fotografier 2009

Beskrivning

Fritidshus från 1905

Villan uppfördes på berggrund ursprungligen som en liten timrad stuga som har byggts ut bit för bit. Byggnaden är stor och stilig och har två hela våningar. En del av fönstren har dekorativa spröjs. Byggnaden har en stor sluten farstuvist och kring dess gavel går en rad fönster. I den andra gaveln finns en utskjutande terrass som skyddar ingången nedanför. Byggnaden är rosa med vita detaljer. Taket är maskinfalsad rödaktig plåt.

Andra byggnader i gårdstunet

- Lekstuga från början av 1900-talet
- Förråd från början av 1900-talet

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär). Byggnadens historiska värden hör samman med de stora villornas tid.

- Byggnadshistoriskt värdefull: x
- Historiskt värdefull: x
- Landskapsmässigt värdefullt: x

Uthuset från 1900-talet (lekstuga och förråd) hör till villans byggnadshistoria. De har i sig inget sådant byggnadshistoriskt värde som skulle förutsätta skydd, men det rekommenderas att byggnaderna ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inte skydd men det rekommenderas att uthuset tas i beaktande som en del av villahelheten.

6. Lillysarholmsvägen 33

Fotografier

Fotografi 2009.

Beskrivning

Bastu från 1905

Bastun står på en synlig plats på stranden. Byggnaden har uppförts i samma stil som villan. I gavel har den spegeldörrar med fönster och ett halvcirkelformat fönster som bytts ut efter 2009. Den har byggts ut på långsidan redan på 1950-talet (Källa: inventeringen 2009).

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden är en särskilt vacker bastubyggnad. Bara få bastubyggnader har bevarats från de stora villornas blomstringstid (raritet). Byggnadens historiska värden hör samman med de stora villornas tid.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

7. Lillysarholmsvägen 37

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1939 Byggnaden påminner om ett frontmannahus och har på 1950–1960-talet byggts ut med en för området typisk inglasad veranda. Stommen är smalare än i ett typiskt frontmannahus. Ingångarna är täckta. Byggnaden har spegeldörrar. Fönstren torde vara ursprungliga. Byggnaden har en liten fronton. Villan uppfördes under mellankrigstiden och är avsevärt mer anspråkslös än de stora villorna från början av 1900-talet.

Bastu från 1939

Den timrade bastun hör till det ursprungliga byggnadsbeståndet i gårdstunet. Den är antagligen en äldre byggnad som flyttats till platsen. Den står stadigt på hörnstenar. Takmaterialet har bytts ut till profilerad plåt med tegelmönster. Bara få ursprungliga bastubyggnader har bevarats i området.

Värden

Byggnaden har utvidgats på ett för området typiskt sätt (historiska skikt). Den företräder sin tids villabyggnade (representativitet). De historiska värdena härrör från villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

Byggnaden företräder sin tids byggande och har värden i byggtraditionen (representativitet). De historiska värdena härrör från villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

7. Lillysarholmsvägen 37

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1968

Låg rektangulär villa med täckt ingång i gaveln. Taket har bytts till tegelmönstrad profilerad plåt. Fönstren har bytts.

Andra byggnader i gårdstunet

- Förråd från 1950-talet.
- Förråd från 1950-talet.

Förråden från 1950-talet har byggts samtidigt med utbyggnaden, vilket tyder på ökat behov av utrymme. Detsamma gäller fritidshuset från 1960-talet.

Värden

Byggnaden företräder sin tids byggsätt och -stil (representativitet). Några ändringar som minskar byggnadens värde har gjorts på den. Byggnaden har inga sådana byggnadshistoriska värden som skulle förutsätta skydd. De historiska värdena hör samman med massfasen inom villabosättningen.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

Uthuset från 1950-talet vittnar om villans byggnadshistoria. De har i sig inget sådant byggnadshistoriskt värde som skulle förutsätta skydd.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

8. Lillysarholmsvägen 39

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1905–1906

Byggnaden står på en synlig plats. August Kjerulf lätt uppföra byggnaden. På den tiden arrenderades marken av familjen Grev. Kjerulf var den första fotografen i regionen. Byggnaden har alltid varit i samma familjs ägo. Den renoverades grundligt på 1950-talet. Taket har bytts till maskinfalsat plåttak. Stommen är delvis timrad och runt byggnaden går en täckt terrass på markplan. Den andra våningen har en täckt balkong med tympanon. Räckets längs terrassen är speciellt. Byggnaden har dekorativa detaljer som ger ett stiligt intryck.

Andra byggnader i gårdstunet

- Bastu som uppförts i samma stil som villan 1991.
- Utedass och förråd från 1950-talet.

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär).

- Byggnadshistoriskt värdefull: x
- Historiskt värdefull: x
- Landskapsmässigt värdefullt: x

De övriga byggnadernas i gårdstunet hör till villans byggnadshistoria. De har inga byggnadshistoriska värden men sitter fint i helheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

9. Lillysarholmsvägen 38

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1937

Byggnaden står på en synlig plats. Fritidshus med smal stomme som antagligen har utvidgats med glasverandas på 1950-talet. Räckan är dekorativa korsverk. Huvudingången har en dekorativ spegeldörr med fönster. Huvudingången är täckt. Byggnaden är gul med vita och blåa detaljer. Takmaterialet är röd plåt.

Fritidshus från 1952

Yngre villa i ett plan som byggts i samma stil som den äldre. Byggnaden är låg och har en bred stomme. På framsidan har man byggt en stor, öppen terrass. Man gjorde flera tillbyggnader i området på 1950-talet. Byggnaden har tegelmönstrat plåttak.

Värden

Byggnaden har utvidgats på ett för området typiskt sätt (historiska skikt). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet (typisk karaktär). De historiska värdena härrör från villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefullt: x

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden har anpassats till den gamla byggnadens stil och är ett exempel på villabyggnadens historia i området.

Byggnadshistoriskt värdefull:

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förslag till planbeteckning.

Förutsätter inget skydd. Det rekommenderas att byggnaden tas i beaktande som en del av villahelheten.

9. Lillysarholmsvägen 38

Fotografier

Fotografier 2009

Beskrivning

Andra byggnader i gårdstunet

- Bastu från 2004.
- Utedass och förråd från ca 1940-talet.
- Förråd från 1950-talet.

Bastun har samma färgsättning som villorna men annars helt avvikande till sin exteriör.

Värden

Byggnaderna har inget byggnadshistoriskt värde men de vittnar om villabyggandet och kontinuiteten i det.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

10. Fallgrundsvägen 12

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1700–1916

Byggnaden står högt uppe på en synlig plats på stranden. Villan består av två timrade hus som byggts ihop. Den äldre delen har uppförts redan på 1700-talet. Den omfattar två rum och en sal. På den tiden arrenderades mark av Larsson och Grev. Byggnaden har sedermera haft flera ägare. De största ändringarna på byggnaden gjordes av byggmästare Ahlskog 1914–1916. Bredvid byggnaden fanns också en mindre stuga. År 2009 inleddes en omfattande renovering som pågår fortfarande (Källa: Kaj Kuusisaari och Gunilla Forsman, barnbarn till f.d. ägaren August Granqvist). De grundliga renoveringarna är främst sådana som återställer byggnadens värde. Byggnaden är stor och stilig, den har en speciell form på taket och stommen samt rikligt med intressanta detaljer. Byggnadens gamla del hör till det äldsta bevarade byggnadsbeståndet i området. En del av fönstren har dekorativa karmar. Byggnaden har ett rödbrunt filttak. Det är gult med vita hörnbrädor och detaljer.

Värden

Med sina historiska värden representerar den d stora villornas tid (representativitet).

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefullt: x

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

10. Fallgrundsvägen 12

Fotografier

Beskrivning

Båthus från början av 1900-talet

Byggnaden har bevarats ganska väl. Brädfodringen är stående panel med täckribbor. Byggnaden har hörnbräden. Takmaterialet har bytts ut till profilerad plåt.

Andra byggnader i gårdstunet

- Förråd.
- Uthus.

Värden

Båthuset är en del av byggnadshistorian inom villabosättning. Det har inget byggnadshistoriskt värde i sig, men det rekommenderas att det ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Byggnaderna har inga byggnadshistoriska värden. De är en del av villabyggnadens historia och kontinuum.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inte skydd men det rekommenderas att uthusen tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

11. Fallgrundsvägen 23

Fotografier

Beskrivning

Fritidshus från 2004

I gårdstunet har det funnits en gammal villa på samma plats (syns på LMV:s flygfoto från 1943). Larsmo brandkår brände huset och den nuvarande villan uppfördes på dess ställe.

Andra byggnader i gårdstunet

- Bastu som uppförts i samma stil som villan 2018.
- Gäststuga som uppförts i samma stil som villan 2018.
- Vedlider
- Förråd från ca 1960-talet.

Värden

Byggnaden har inga byggnadshistoriska värden.

Byggnadshistoriskt värdefull:

Historiskt värdefull:

Landskapsmässigt värdefull:

Byggnaderna har inga byggnadshistoriska värden.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

Ingen beteckning

Förslag till planbeteckning:

Ingen beteckning

12. Fallgrundsvägen 27

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1960-talet

Lång och låg rektangulär villa uppe på en klippa. Taket har bytts till tegelmönstrad profilerad plåt. Fönstren har bytts på den fasad där ingången finns. I gårdstunet finns dessutom uthus som uppförts i samma stil och ungefär vid samma tidpunkt.

Andra byggnader i gårdstunet

- Förråd från 1960-talet.
- Bastu från 1960-talet.
- Vedlider

Värden

Byggnaden företräder sin tids byggsätt och -stil (representativitet). Några ändringar som minskar byggnadens värde har gjorts på den. Byggnaden har inga sådana byggnadshistoriska värden som skulle förutsätta skydd. De historiska värdena hör samman med massfasen inom villabosättningen.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

De övriga byggnadernas i gårdstunet hör till villans byggnadshistoria och gårdstun som helhet. De har i sig inget sådant byggnadshistoriskt värde som skulle förutsätta skydd.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

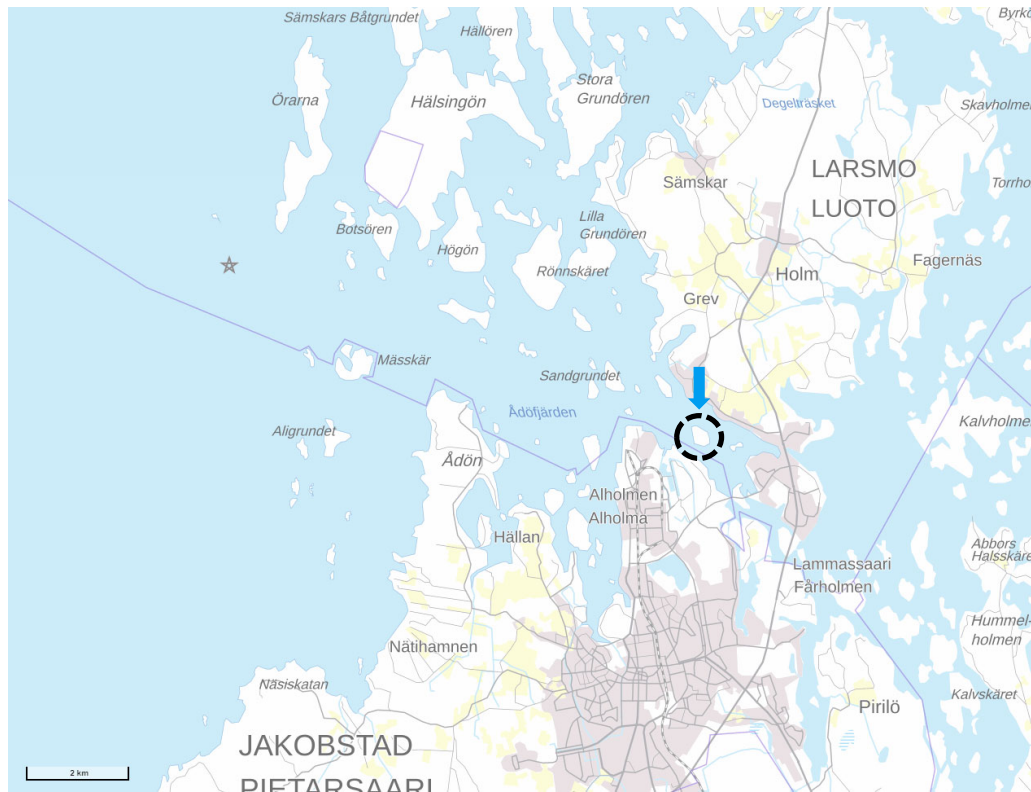
Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av en större helhet.

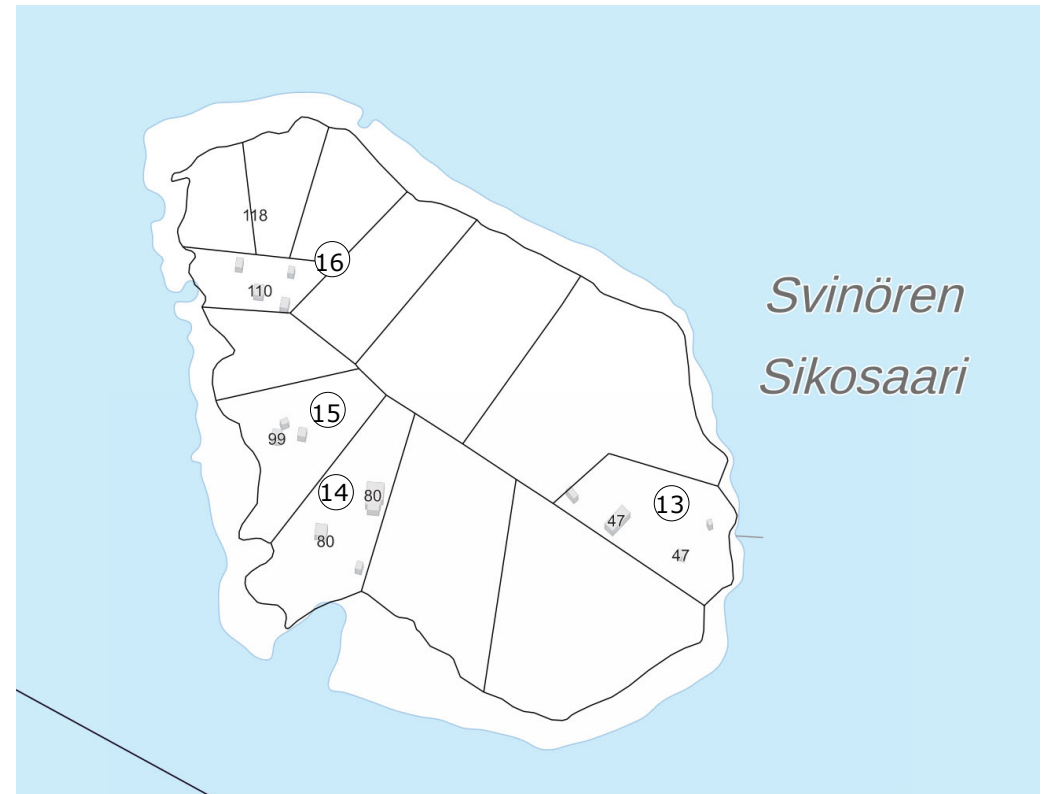
Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av en större helhet.

Läge och objektskarta

Svinören

Källa: Bakgrundskarta, LMV

13. Svinören 47

Fotografier

Fotografier 2009

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1850-talet

Till villan hör tre byggnader av vilka en har varit hamnkontor. Byggnaden har eventuellt byggts av kapten Rösgren. Den renoverades 1975 och då fick den ett nytt plåttak (inventeringen 2009). Den avlånga stommen är timrad med knutskallar. Fasaden pryds av en fönsterrad. Fönstren har luckor för vintern. Utmed den ena långsidan finns en terrass. Råcket har korsverk. Byggnaden är röd med vita hörnbrädor och hörnomfattningar. Luckorna och taket är gröna.

Andra byggnader i gårdstunet

Uthus som byggts i början av 1900-talet i stil med villan.

- Badhus
- Uthus.

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnadens historiska värden hör samman med den tidiga byggnationen på ön.

Byggnadshistoriskt värdefull: x

Historiskt värdefull: x

Landskapsmässigt värdefull:

Byggnaderna har bevarat sin ursprungliga exteriör väl (autenticitet). De vittnar om villabyggnadens historia och är en del av gårdstunet och dess historia. De har i sig inga sådana byggnadshistoriska värden som skulle förutsätta skydd, men det rekommenderas att byggnaderna ska tas i beaktande som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Skydd rekommenderas som en del av villahelheten.

13. Svinören 47

Fotografier

Fotografier 2021

Beskrivning

Andra byggnader i gårdstunet

- Uthus från 2020 som eventuellt byggts av gamla stockar/flyttats.

- Vedlider från 2010.
- Bastu från 1987.

Värden

Byggnaden har i sig inga byggnadshistoriska värden. Den kompletterar dock villahelheten på ett fint sätt.

Byggnaderna har inget byggnadshistoriskt värde men de vittnar om villabygandet och kontinuiteten i det. Byggnaderna utgör inget särskilt fint komplement till villahelheten.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

14. Svinören 80

Fotografier

Ramboll

Fotografier 2009

Beskrivning

Fritidshus från 1894

Byggnaden är högt belägen. Originellt hus i två våningar som ursprungligen uppförts för apotekare Uno Lundénille, enligt ritningar av ing. R. Saxén. Ett kök har byggts till senare (Källa: Maria Lunabba). Det mångformiga taket och utsprången gör byggnaden intressant. En täckt terrass har byggts runt ingången vid gaveln. Den andra våningen har en täckt balkong med sadeltak. Balkongen har ett dekorativt nätmönstrat räcke och en gaveltriangel/tympanon. Även terrassen vid ingången har ett nätmönstrat räcke. Fönstren är höga och smala. Stommen är smal.

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden företräder villabyggandet och har typiska drag för perioden i fråga (representativitet, typisk karaktär). Byggnadens historiska värden hör samman med det tidiga villabyggandet på ön.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybilden värdefullt område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

14. Svinören 80

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Iskällare från början av 1900-talet

Iskällaren har antagligen byggts ungefär vid samma tidpunkt som villan i början av 1900-talet. På vintern hämtade man is ur havet till en källare där man förvarade matvaror på sommaren. Byggnaden är den enda fristående iskällaren som bevarats i området.

Andra byggnader i gårdstunet

- Flyttad och återuppförd villa från år 2019, stockarna är äldre.
- Bastu från 2011.

Värden

Byggnaden har bevarat sin exteriör väl (autenticitet). Byggnaden vittnar om hur det var att bo i villan och är en viktig del av villahelheten (historiskt bevisvärde). Dessutom är byggnaden den enda fristående iskällaren som bevarats i området (raritet). Byggnadens historiska värden hör samman med det tidiga villabyggandet på ön.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefull:

Byggnaderna har inga byggnadshistoriska värden. De vittnar om villabosättningens historia och kontinuum på ön.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas eller som ska skyddas som en del av villahelheten.

Förslag till planbeteckning:

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

15. Svinören 99

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från början av 1900-talet

Byggnaden är i rivningsskick, taket har gett efter.

Andra byggnader i gårdstunet

- Gäststuga
- Lekstuga
- Förråd.

Värden

Byggnadens värden kan inte fastställas då den uppenbart bör rivas.

Byggnadshistoriskt värdefull:

Historiskt värdefull:

Landskapsmässigt värdefull:

Byggnaderna vittnar om villabyggandets historia och är en del av gårdstunet och dess historia. De har i sig inga sådana byggnadshistoriska värden som skulle förutsätta skydd. Eftersom huvudbyggnaden är i rivningsskick kan även de andra byggnadernas historiska värden ifrågasättas.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

Ingen beteckning

Ingen beteckning

16. Svinören 110

Fotografier

Ramboll

Beskrivning

Fritidshus från 1928

Byggnaden står på en synlig plats. Byggnaden har smal stomme och mansardtak. Den har byggts ut med en för området typisk glasveranda, antagligen kring 1950-talet. Ovanpå farstuvisten, vid frontonen, finns en öppen balkong. Byggnaden har renoverats i viss utsträckning och t.ex. takmaterialet har bytts till tegelmönstrad profilerad plåt. Fönstren förefaller vara originalfönster.

Andra byggnader i gårdstunet

- Bastu från 2022.
- Uthus, byggt kring 1960-talet
- Förråd, byggt kring 1940-talet

Värden

Byggnaden har utvidgats på ett för området typiskt sätt (historiska skikt). Byggnaden har drag av för området typiska fritidsbostäder vid havet, såsom den smala stommen (typisk karaktär). De historiska värdena härrör från villabosättningens etableringsfas.

Byggnadshistoriskt värdefull: x
Historiskt värdefull: x
Landskapsmässigt värdefullt: x

Byggnaderna vittnar om villabyggandets historia och är en del av gårdstunet och dess historia. De har i sig inga sådana byggnadshistoriska värden som skulle förutsätta skydd.

Förslag till planbeteckning

Den nuvarande beteckningen är områdesbeteckningen RA/s (område, där miljön ska bevaras) och sk (för bybildens värdefulla område)

Förslag till planbeteckning:

sr = byggnad som ska skyddas

Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.

RKY-område

Fiskeläget på Öuran

- Fiskeläget på Öuran i den yttersta skärgården i Bottniska viken är en bas, som i århundraden varit i användning för jakt och fiske och där fiskestugorna och ekonomibyggnaderna från början av 1900-talet har bevarats.
- Den långa och smala ökedjan kallad Öurarna i nord-sydlig riktning bildar en naturlig vågbrytare mot det öppna havet i Larmsmo yttre skärgård. Naturen på ön består på de högsta platserna av trädlösa steniga fält, endungar, hjortronkärr och täta gransnår samt av rundhällar slipade av istiden och av sandstränder.
- Ön är känd för lämningarna efter sälfångstjägarnas och fiskarnas tillfälliga vindskydd, där de övernattade. Jungfrudanser, stenkummel och vågbrytare är typiska naturformationer på ön.

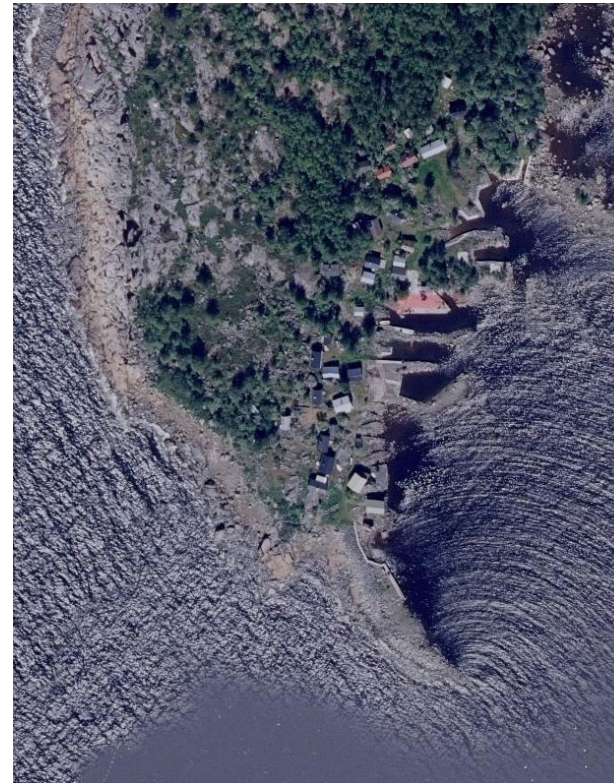

Källa: Bakgrundskarta, LMV

RKY-område

Fiskeläget på Öuran

- I öarnas sydspets finns en liten fiskehamn och ca femton gamla fiskarstugor, som bildar en helhet. De vittnar om fiskenäringens hundraåriga traditioner i trakten.
- Till den byggda miljön hör fiskestugor, bodar, samfällda iskällare och rökugnar samt en brunn. De äldsta stugorna är från början av 1900-talet, men största delen är från 1920- och 1930-talen. Mellan stranden och iskällarna finns lämningar efter en dragbana, längs vilken tunga fiskelådor har dragits från bryggan till källaren.
- Öuran har även koppling till jägarrörelsens historia. På ön finns en gammal jägarkoja, som var en rastplats för jägare som var på väg till Tyskland via Sverige. Jägarkojan ligger ca en kilometer norrut från fiskehamnen bland Sandens sanddyner och enbuskar. (Källa: Museiverket)

Källa: Ortoflygbild, LMV

Sammanfattning och slutsatser

B = Byggnadshistoriskt värdefull

H = Historiskt värdefull

L = Landskapsmässigt värdefull

Objekt	Beskrivning	Värden			Rekommendationer
		B	H	L	
 1. Lillysarholmsvägen 15	Fritidshus från 1925	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. Det rekommenderas att gårdsbyggnaderna skyddas som en del av villahelheten.
	Fritidshus från 1860	x	x	x	Byggnad som ska skyddas.
 2. Lillysarholmsvägen 19	Fritidshus från 1907	x	x	x	Byggnad som ska skyddas, det rekommenderas att båthuset från början av 1900-talet beaktas som en del av villahelheten.
 3. Lillysarholmsvägen 23	Fritidshus från 1904	x	x	x	Byggnad som ska skyddas, det rekommenderas att uthusen från början av 1900-talet beaktas som en del av villahelheten.
 4. Lillysarholmsvägen 25	Fritidshus, uppfört kring 1920-talet	x	x	x	Byggnad som ska skyddas, det rekommenderas att bastun från ungefär samma tidpunkt ska beaktas som en del av villahelheten.
 5. Lillysarholmsvägen 27	Fritidshus från 1910	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. De nyare gårdsbyggnaderna kan beaktas som en del av villahelheten.
 6. Lillysarholmsvägen 33	Fritidshus från 1905	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. Det rekommenderas att gårdsbyggnaderna från ungefär samma tid ska beaktas som en del av villahelheten.
	Bastu från 1905	x	x	x	Byggnad som ska skyddas.
 7. Lillysarholmsvägen 37	Fritidshus från 1939	x	x		Byggnad som ska skyddas.
	Fritidshus från 1968	x	x		Förutsätter inget skydd. Kan beaktas som en del av villahelheten.
	Bastu från 1939	x	x		Byggnad som ska skyddas.
 8. Lillysarholmsvägen 39	Fritidshus, 1905–1906	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. Gårdsbyggnaderna kan beaktas som en del av villahelheten.
 9. Lillysarholmsvägen 38	Fritidshus från 1937	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. Gårdsbyggnaderna kan beaktas som en del av villahelheten.
 Ramboll	Fritidshus från 1952		x		Förutsätter inget skydd. Det rekommenderas att byggnaden tas i beaktande som en del av villahelheten

Lillysarholmsvägen

- De äldsta bevarade byggnaden i området är från 1860. Byggnaden är den första villan som uppfördes i området och den byggdes utav en gammal bod.
- Det finns 5 st. stora villor från början av 1900-talet. Det rekommenderas att alla stora villor ska skyddas.
- Av de värdefulla gårdsbyggnaderna från de stora villornas tid har en bastu bevarats. Det rekommenderas att bastun ska skyddas.
- Det finns tre villor som villabosättningens etableringsfas. Det rekommenderas att byggnaderna ska skyddas.
- Dessa villor är små och samtliga har byggts ut under massfasen kring 1950-talet.
- Från etableringsfasen har en värdefull gårdsbyggnad bevarats; en timrad bastu. Det rekommenderas att denna bastu ska skyddas.
- Det finns två villor från massfasen som uppförts i gårdstun som härrör från etableringsfasen, vilket visar att behovet av utrymme har ökat. Det rekommenderas att byggnaden tas i beaktande som en del av villahelheten.

Sammanfattning och slutsatser

B = Byggnadshistoriskt värdefull

H = Historiskt värdefull

L = Landskapsmässigt värdefull

Objekt	Beskrivning	Värden			Rekommendationer
		B	H	L	
 10. Fallgrundsvägen 12	Fritidshus från 1700–1916	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. Det rekommenderas att båthuset beaktas som en del av villahelheten. De andra gårdsbyggnaderna kan tas i beaktande som en del av villahelheten.
 11. Fallgrundsvägen 23	Fritidshus från 2004				Ingen beteckning
 12. Fallgrundsvägen 27	Fritidshus från 1960-talet	x	x		Förutsätter inget skydd, kan beaktas som en del av en större helhet

Objekt	Beskrivning	Värden			Rekommendationer
		B	H	L	
 13. Svinören 47	Fritidshus från 1850-talet	x	x		Byggnad som ska skyddas. Det rekommenderas att gårdsbyggnaderna från början av 1900-talet ska skyddas som en del av villahelheten. De övriga gårdsbyggnaderna kan beaktas som en del av villahelheten.
 14. Svinören 80	Fritidshus från 1894	x	x	x	Byggnad som ska skyddas.
 15. Svinören 99	Iskällare från början av 1900-talet	x	x		Byggnad som ska skyddas eller skyddas som en del av helheten
 16. Svinören 110	Fritidshus från 1900-talet, i rivningsskick				Ingen beteckning
 16. Svinören 110	Fritidshus från 1928	x	x	x	Byggnad som ska skyddas. De övriga byggnaderna i gårdstunet kan beaktas som en del av helheten.

Fallgrundsvägen

- En stor villa har bevarats i området. Den har en mycket gammal del från 1700-talet.
- Det finns två villor från massfasen inom villabosättningen. För villan från 2004 rekommenderas ingen beteckning. För villan från 1960-talet förutsätts inget skydd men den kan tas i beaktande som en del av en större helhet.

Svinören

- Ett tidigt fritidshus från 1850-talet. Det har funnits ett hamnkontor i gårdstunet.
- Det finns en stor villa från början av 1900-talet och i gårdstunet kring den har en fristående iskällare bevarats. Det rekommenderas att byggnaderna ska skyddas.
- Det finns två villor från villabosättningens etableringsfas, av vilka den ena är i rivningsskick och den andra ska skyddas.
- Ett gårdstun med byggnader som fanns i spetsen av ön har rivits (objekt nr 17 i inventeringen 2009, Svinören 6).

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL